
OBSAH

O knize a autorovi (<i>Oto Mádr</i>).....	19
Úvod	21
Seznam zkratek.....	25

PRVNÍ ČÁST

KŘESŤANSKÁ ODPOVĚDNOST V NÁBOŽENSKÉ OBLASTI

Náboženství a teologické ctnosti všeobecně	29
1. Náboženství v sekularizovaném světě	29
2. Trojice teologických ctností.....	31
3. Teologické ctnosti v nekřesťanském světě.....	33

Kapitola I

CTNOST VÍRY

A. Podstata teologické víry	35
I. Víra v Písmu svatém.....	36
II. Podstata víry v teologické reflexi.....	39
1. Víra jako osobní setkání s Bohem	39
2. Víra jako souhlas se zjevenými pravdami	41
III. Oblast spásné víry	44
B. Člověk a poslušnost víry	46
I. Výzva nevěry	46
1. Ateismus	46
2. Sekularismus	48
II. Ano poslušnosti víry.....	50
C. Péče o odkaz křesťanské víry	52

I. Znalost víry a věrnost víře.....	52
1. Úsilí o dostatečné vědění potřebné pro víru.....	52
2. Ochrana a obrana víry.....	54
3. Svědectví pro víru.....	55
4. Prohřešky proti křesťanské víře.....	57
II. Misionářský příkaz evangelizace.....	59
1. Zdůvodnění misijní činnosti.....	60
2. Různorodost povolání.....	62
3. Způsoby misionářské služby.....	63
III. Podpora jednoty ve víře.....	64
1. Podstata a důvody ekumenického hnutí.....	64
2. Praktické požadavky na podporu jednoty.....	66
IV. Církevnost víry.....	71

Kapitola II CTNOST NADĚJE

A. Podstata teologické naděje.....	78
I. Naděje v Písmu svatém.....	78
II. Podstata naděje z teologického hlediska.....	82
B. Ohrožení naděje.....	84
1. Opovážlivost.....	84
2. Zoufalství.....	85
3. Malodušnost a rezignace.....	86
C. Plody a výzvy naděje	
1. Vytrvalost v protivenství a utrpení.....	87
2. Otevřenost k budoucnosti.....	88
3. Příkaz k přetvoření světa.....	89
4. Nasazení za osvobození člověka.....	90

Kapitola III CTNOST BOŽSKÉ LÁSKY

A. Podstata božské lásky.....	92
I. Láska k Bohu v Písmu svatém.....	92

4. Požadavky na spravedlivou finanční politiku.....	509
5. Trestní soudnictví státu.....	510
a) Právo státu trestat.....	510
b) Problém trestu smrti.....	513
IV. Ochrana míru a národní obrana.....	516
1. Podpora míru.....	516
2. Právo na obranu národa.....	519
3. Dovolené a nedovolené válečné prostředky.....	523
a) Povinnost omezeného užívání zbraní.....	523
b) Problém atomové války.....	525
4. Vojenská služba a účast ve válce.....	527
V. Spoluodpovědnost občanů.....	529
1. Láska k vlasti.....	529
2. Občanská odpovědnost a spolurozhodování.....	530
3. Povinnost platit daně.....	533
VI. Právo na odpor proti nespravedlivé státní moci.....	534
1. Odpor proti nelegitimnímu vládcovi.....	535
2. Odpor proti legitimnímu vládcovi.....	536
D. Církev.....	540
I. Úkoly církevní autority.....	540
1. Učitelka božské pravdy.....	541
2. Prostřednice mezi Bohem a lidmi.....	542
3. Budování křesťanského společenství.....	543
II. Spoluodpovědnost věřících.....	545
III. Církev a stát.....	546
1. Zásady pro vztah mezi církví a státem.....	546
2. Náboženská tolerance.....	549

Kapitola XI

PRÁCE, VLASTNICTVÍ A SOCIÁLNÍ HOSPODÁŘSTVÍ

A. Mravní řád práce.....	553
I. Křesťanské hodnocení práce.....	553
1. Práce v Písmu.....	553
2. Teologie práce.....	556

II. Mravní povinnosti v práci a povolání	559
1. Povinnost pracovat.....	559
2. Povinnost svědomitě se připravit na povolání.....	560
3. Povinnosti při výkonu povolání.....	561
III. Právo na práci a spravedlivou mzdu	561
1. Právo na práci	561
2. Spravedlivá mzda.....	563
3. Právo na sociální ochranu a zabezpečení	566
IV. Právo na sdružování a stávku	569
1. Odbory	569
2. Stávka.....	573
V. Podpora účasti pracujících na řízení podniku	576
B. Mravní řád vlastnictví.....	578
I. Význam a základ soukromého vlastnictví	579
1. Písmo o hodnotě hmotných statků.....	580
2. Mravní základ práva na soukromé vlastnictví.....	583
3. Univerzální účel stvořených statků.....	586
II. Nabytí vlastnického práva	588
1. Práce a přírůstek	588
2. Získání držby	589
3. Smlouvy	591
a) Smlouvy obecně	591
b) Kupní smlouva	592
4. Dědictví.....	595
5. Vydržení a promlčení (preskripce).....	597
III. Mravní povinnosti ve vztahu k vlastnictví	600
1. Vlastnictví jako správa svěřených statků.....	600
2. Sociální závazky spojené s vlastnictvím	601
3. Neodpovědné užívání vlastnictví: lakota a plýtvání.....	603
IV. Prohřešky proti vlastnickému právu a náhrada	605
1. Prohřešky proti vlastnickému právu	605
a) Krádež.....	605
b) Podvod.....	606
c) Lichva a spekulace	607
d) Nespravedlivé poškození.....	608

2. Náhrada poškozených vlastnických práv	609
V. Oprávněné zásahy do cizího vlastnictví	614
1. Přivlastnění v krajní nouzi (krádež z hladu).....	613
2. Tajné odškodnění	615
3. Pozemková reforma	616
4. Socializace	617
C. Mravní řád sociálního hospodářství	620
I. Smysl a cíl hospodářství.....	621
1. Neuspokojující pojetí a teorie	621
2. Pravý smysl hospodářství	623
II. Tržní hospodářství ve službě lidským potřebám.....	625
1. Funkce trhu a soutěže při tvorbě řádu	625
2. Podnikatel jako služebník obecného blaha.....	627
3. Spotřebitelská etika.....	630
III. Hospodářská role státu	631
1. Dodržování principu subsidiarity	631
2. Vytvoření spravedlivých institucí	632
3. Volba pro chudé	634
IV. Mezinárodní hospodářská spolupráce	635
1. Řád mezinárodního hospodářství	636
2. Hospodářský rozvoj a globální solidarita	637

Kapitola XII

ODPOVĚDNOST ZA STVOŘENÝ SVĚT

A. Křesťanský pohled na přírodu a stvoření.....	643
1. Starý zákon	645
2. Nový zákon	646
3. Teologická reflexe.....	647
B. Základní směrnice pro etiku životního prostředí	649
C. Konkrétní požadavky ekologické etiky	651
1. Překážky ekologické odpovědnosti	651
2. Odpovědné nakládání s přírodními zdroji	653

3. Podřízení techniky všeobecnému blahu stvoření.....	654
4. Uměřenost a kritický přístup k spotřebě.....	656
5. Péče o zvířata.....	658
6. Zákon jako nástroj ochrany životního prostředí.....	663
Závěr	665
Seznam citovaných dokumentů dostupných v češtině.....	667
Věcný rejstřík.....	668
4. ODPOVĚDNOST ZA STVOŘENÍ SVĚTA.....	595
1. Úvod.....	595
2. Úvodní poznámky.....	595
3. Úvodní poznámky.....	595
4. Úvodní poznámky.....	595
5. Úvodní poznámky.....	595
6. Úvodní poznámky.....	595
7. Úvodní poznámky.....	595
8. Úvodní poznámky.....	595
9. Úvodní poznámky.....	595
10. Úvodní poznámky.....	595
11. Úvodní poznámky.....	595
12. Úvodní poznámky.....	595
13. Úvodní poznámky.....	595
14. Úvodní poznámky.....	595
15. Úvodní poznámky.....	595
16. Úvodní poznámky.....	595
17. Úvodní poznámky.....	595
18. Úvodní poznámky.....	595
19. Úvodní poznámky.....	595
20. Úvodní poznámky.....	595
21. Úvodní poznámky.....	595
22. Úvodní poznámky.....	595
23. Úvodní poznámky.....	595
24. Úvodní poznámky.....	595
25. Úvodní poznámky.....	595
26. Úvodní poznámky.....	595
27. Úvodní poznámky.....	595
28. Úvodní poznámky.....	595
29. Úvodní poznámky.....	595
30. Úvodní poznámky.....	595
31. Úvodní poznámky.....	595
32. Úvodní poznámky.....	595
33. Úvodní poznámky.....	595
34. Úvodní poznámky.....	595
35. Úvodní poznámky.....	595
36. Úvodní poznámky.....	595
37. Úvodní poznámky.....	595
38. Úvodní poznámky.....	595
39. Úvodní poznámky.....	595
40. Úvodní poznámky.....	595
41. Úvodní poznámky.....	595
42. Úvodní poznámky.....	595
43. Úvodní poznámky.....	595
44. Úvodní poznámky.....	595
45. Úvodní poznámky.....	595
46. Úvodní poznámky.....	595
47. Úvodní poznámky.....	595
48. Úvodní poznámky.....	595
49. Úvodní poznámky.....	595
50. Úvodní poznámky.....	595
51. Úvodní poznámky.....	595
52. Úvodní poznámky.....	595
53. Úvodní poznámky.....	595
54. Úvodní poznámky.....	595
55. Úvodní poznámky.....	595
56. Úvodní poznámky.....	595
57. Úvodní poznámky.....	595
58. Úvodní poznámky.....	595
59. Úvodní poznámky.....	595
60. Úvodní poznámky.....	595
61. Úvodní poznámky.....	595
62. Úvodní poznámky.....	595
63. Úvodní poznámky.....	595
64. Úvodní poznámky.....	595
65. Úvodní poznámky.....	595
66. Úvodní poznámky.....	595
67. Úvodní poznámky.....	595
68. Úvodní poznámky.....	595
69. Úvodní poznámky.....	595
70. Úvodní poznámky.....	595
71. Úvodní poznámky.....	595
72. Úvodní poznámky.....	595
73. Úvodní poznámky.....	595
74. Úvodní poznámky.....	595
75. Úvodní poznámky.....	595
76. Úvodní poznámky.....	595
77. Úvodní poznámky.....	595
78. Úvodní poznámky.....	595
79. Úvodní poznámky.....	595
80. Úvodní poznámky.....	595
81. Úvodní poznámky.....	595
82. Úvodní poznámky.....	595
83. Úvodní poznámky.....	595
84. Úvodní poznámky.....	595
85. Úvodní poznámky.....	595
86. Úvodní poznámky.....	595
87. Úvodní poznámky.....	595
88. Úvodní poznámky.....	595
89. Úvodní poznámky.....	595
90. Úvodní poznámky.....	595
91. Úvodní poznámky.....	595
92. Úvodní poznámky.....	595
93. Úvodní poznámky.....	595
94. Úvodní poznámky.....	595
95. Úvodní poznámky.....	595
96. Úvodní poznámky.....	595
97. Úvodní poznámky.....	595
98. Úvodní poznámky.....	595
99. Úvodní poznámky.....	595
100. Úvodní poznámky.....	595

1. Starý zákon	93
2. Nový zákon.....	96
II. Podstata lásky z teologického hlediska.....	98
III. Vlastností lásky k Bohu.....	100
B. Ohrožení lásky k Bohu	102
C. Láska k Bohu v modlitbě a činu	104

Kapitola IV

PODSTATA A ZDŮVODNĚNÍ BOHOPOCTY

A. Podstata a předmět bohoocty	107
I. Postata bohoocty.....	107
II. Různé formy bohoocty	109
III. Klanění se Bohu a uctívání svatých.....	111
B. Zdůvodnění bohoocty.....	112
I. Bohoocta obecně	113
II. Vnější a společný kult	114
C. Falešný kult a pověra	117
I. Falešný kult pravého Boha.....	117
II. Uctívání falešných bohů (modloslužba).....	119
III. Pověra	121
1. Pošetilá víra.....	124
2. Věštectví.....	125
3. Magie	129

Kapitola V

ZVLÁŠTNÍ PROJEVY ÚCTY K BOHU

A. Modlitba	131
I. Podstata modlitby	131
II. Nezbytnost a hodnota modlitby.....	136
III. Podmínky modlitby	138
IV. Společenská dimenze modlitby	140

B. Posvěcování lidského života svátostmi	141
I. Podstata a smysl svátostí	142
II. Nezbytnost a konkrétní podoby svátostí	143
III. Požadavky na platné a plodné přijímání svátostí	147
IV. Požadavky na platné a důstojné udělování svátostí	150
C. Posvěcování času posvátnými dny	154
I. Slavení neděle a posvátných dob	154
1. Biblický původ svěcení neděle	154
2. Nedělní mše	158
a) Dějinný vývoj	159
b) Smysl a zdůvodnění nedělní mše	160
c) Závazná povaha nedělní mše	161
3. Nedělní klid	165
a) Dějinný vývoj	165
b) Smysl a zdůvodnění nedělního klidu	166
c) Obsah a závazná povaha nedělního klidu	167
II. Církevní doby pokání	169
D. Povinnosti úcty k posvátnu	171
I. Úcta k Božímu jménu	171
II. Úcta k posvěceným osobám	174
III. Úcta k posvátným místům	175
IV. Úcta k posvátným předmětům a věcem	176

DRUHÁ ČÁST

KŘESŤANSKÁ ODPOVĚDNOST ZA STVOŘENÝ SVĚT

Kapitola VI

LÁSKA K BLIŽNÍM A SPRÁVEDLNOST

A. Podstata a příkaz lásky k bližním	181
I. Láska k bližním podle Písma svatého	182
1. Starý zákon	182

2. Nový zákon	184
II. Podstata lásky k bližním.....	187
1. Pojem lásky k bližním	187
2. Vlastnosti lásky k bližním	190
III. Univerzálnost a řád lásky k bližním.....	192
1. Řád lásky ve vztahu k osobám	193
a) Spořádaná láska k sobě.....	193
b) Správný řád lásky k bližním.....	194
2. Řád lásky ve vztahu k nouzovým situacím.....	196
3. Láska k nepřítelům	198
B. Zvláštní projevy lásky k bližním	203
C. Ctnost spravedlnosti	207
I. Spravedlnost v Písmu svatém.....	207
II. Podstata spravedlnosti	209
1. Pojem spravedlnosti	209
2. Vlastnosti spravedlnosti	212
III. Rozdělení spravedlnosti.....	213
IV. Spravedlnost a láska	216
V. Lidská práva jako základní požadavky spravedlnosti.....	218

Kapitola VII ŽIVOT A ZDRAVÍ

A. Křesťanský pohled na tělo a tělesný život	223
B. Odpovědnost za zdraví.....	224
1. Povinnost péče o zdraví.....	224
2. Výživa	226
3. Oblečení a bydlení	227
4. Odpočinek a sport	227
5. Povzbuzující prostředky a drogy	228
C. Lékařské zákroky a operace.....	233
I. Lékařské a chirurgické zákroky obecně	234

1. Povinnosti a práva lékařského personálu.....	234
2. Povinnosti a práva pacientů.....	236
3. Řádné a mimořádné zákroky.....	239
4. Povinnost prodlužovat život pacienta a její meze.....	242
5. Spolupráce na nedovolených zákrocích.....	245
II. Zvláštní lékařské zákroky.....	247
1. Transplantace orgánů.....	247
2. Sterilizace a kastrace.....	251
3. Operace u rizikových těhotenství.....	255
4. Umělé oplodnění a oplodnění in vitro.....	257
5. Psychoterapeutická léčba.....	261
III. Výzkum na člověku.....	262
IV. Genetika a genová manipulace.....	264
1. Genová manipulace infrahumánního života.....	264
2. Genová manipulace na úrovni lidského života.....	265
3. Diagnóza a kontrola genetických vad.....	266
D. Ohrožení života a zdraví.....	268
1. Přípustné ohrožení.....	268
2. Hříšné ohrožení.....	269
E. Útoky na lidský život.....	273
I. Sebevražda.....	273
II. Vražda a nepřímé usmrcení druhého člověka.....	278
1. Vražda obecně.....	278
2. Eutanázie.....	280
3. Potrat.....	286
a) Problém začátku lidského života.....	286
b) Mravní posouzení potratu.....	291
c) Problém přímého terapeutického potratu.....	294
III. Nutná obrana.....	299
1. Pojem a podmínky nutné obrany.....	299
2. Argumenty pro ospravedlnění nutné obrany.....	300
F. Přijetí utrpení a smrti.....	301

Kapitola VIII
ČEST, PRAVDIVOST A VĚRNOST

A. Mravní dobro cti	304
I. Podstata a zdůvodnění cti	304
II. Základní povinnosti cti	306
1. Úcta k vlastní osobě.....	306
2. Úcta k bližním	307
3. Služba a povinnost napomenutí	308
III. Prohřešky proti cti bližního	312
1. Potupa, pomluva, nactiutrhání	313
2. Náprava ublížení na cti	316
B. Pravdivost	317
I. Pravdivost v Písmu svatém	317
II. Ctnost pravdivosti a její závazky	319
1. Pravdivost v myšlení.....	320
2. Pravdivost v jednání	321
3. Pravdivost ve slovech	322
III. Lež a dovolené zatajování pravdy	324
IV. Přísaha	333
C. Věrnost	336
I. Podstata a zdůvodnění věrnosti	336
II. Slib	336
D. Tajemství	338
1. Podstata a zdůvodnění tajemství.....	338
2. Odhalení tajemství	339
3. Pátrání po tajemstvích.....	341
E. Etika hromadných sdělovacích prostředků	342
1. Role sociální komunikace.....	342
2. Právo na informace a informování	343
3. Povinnosti týkající se sociální komunikace	345
4. Masmédia a církve	349

Kapitola IX
SEXUALITA A MANŽELSTVÍ

A. Podstata a smysl lidské sexuality	352
1. Biblický pohled na sexualitu	353
2. Sexuální založení člověka obecně	356
3. Povaha a finalita pohlavní lásky	358
4. Společenská podmíněnost sexuální aktivity	361
5. Křesťanská úcta k důstojnosti ženy	363
B. Všeobecné zásady sexuální morálky	366
I. Stud a odpovědná sexualita	366
1. Stud	366
2. Odpovědná sexualita	371
II. Sexuální fantazie	374
III. Mravní aspekty masturbace	377
IV. Autentický růst v lásce	381
Zrání mladých lidí v lásce	381
Agapé jako síla chránící manželskou lásku	383
Agapé jako duše evangelijního celibátu	384
V. Péče o správnou sexuální výchovu	385
C. Nemanželská sexualita	386
I. Sexuální vztahy před manželstvím	386
1. Předmanželský pohlavní styk	386
Nauka Písma	386
Církevní tradice	388
Argumenty pro předmanželskou zdrženlivost	388
Námitky	391
2. Nemanželské soužití	394
II. Jiné nemanželské vztahy	397
1. Prostituce	397
2. Cizoložství	398
3. Incest	400
4. Sexuální násilí	401
III. Homosexualita a sexuální úchylny	402

1. Homosexualita	402
Pojem a povaha homosexuality	402
Mravní posouzení	404
Praktické úvahy.....	409
2. Sexuální úchytky.....	411
D. Mravní odpovědnost v manželství	411
I. Čas příprav.....	411
1. Smysl přípravného období.....	412
2. Úkoly přípravného období.....	413
II. Podstata manželství	415
1. Účely manželství.....	416
a) Plození a výchova dětí.....	416
b) Vzájemná pomoc a doplňování v lásce.....	417
2. Jednota manželství (monogamie)	419
3. Nerozlučnost manželství.....	422
Starý zákon	423
Nový zákon.....	424
Nauka magisteria	426
Rozumové důvody	427
Odluka od stolu a lože	429
Pastorální úvahy o problémových případech.....	429
4. Manželství jako veřejný akt.....	434
5. Manželství jako svátost.....	435
a) Znamení a milost svátosti.....	435
b) Odpovědnost církve za manželský svazek.....	436
c) Smíšená manželství	437
III. Odpovědné rodičovství a kontrola porodnosti	439
1. Oprávněnost a meze kontroly porodnosti.....	440
2. Přirozené plánování rodičovství	443
3. Jiné metody kontroly porodnosti	445
4. Stanovisko církve k antikoncepci	447
IV. Manželská láska a intimnost	450
1. Poskytnutí manželského aktu	451
2. Povolání k manželské intimnosti	452
3. Péče o manželské přátelství	454

Kapitola X

MRAVNÍ ODPOVĚDNOST VE SPOLEČENSKÉM ŽIVOTĚ

A. Přirozenost a řád společnosti obecně	457
I. Přirozenost společnosti.....	457
1. Pojem společnosti.....	457
2. Obecné blaho: účel a úkol společnosti.....	458
3. Zásada solidarity.....	460
4. Komplementární funkce společnosti (zásada subsidiarity).....	461
II. Odpovědný výkon autority.....	463
1. Autorita v Písmu.....	464
2. Zdůvodnění a funkce autority.....	465
3. Výkon autority v duchu služby.....	467
III. Ctnost poslušnosti.....	468
1. Poslušnost v Písmu.....	469
2. Nezbytnost a hodnota poslušnosti.....	471
3. Poslušnost v duchu spoluodpovědnosti.....	474
B. Rodina	476
I. Podstata a funkce rodiny.....	477
II. Vzájemná práva a povinnosti manželů.....	479
III. Povinnosti a práva rodičů.....	482
1. Povinnosti rodičů.....	482
2. Práva rodičů.....	487
3. Meze rodičovských práv.....	489
4. Vychovatelská role státu a církve.....	491
IV. Povinnosti dětí k rodičům.....	493
V. Širší rodina.....	495
C. Stát	497
I. Podstata a původ státu.....	497
II. Politická autorita a požadavky na její výkon.....	501
III. Úkoly a mravní povinnosti státní autority.....	503
1. Zákonodárství a soudnictví.....	504
2. Hospodářská a sociální politika.....	506
3. Péče o kulturní a mravní hodnoty.....	507